

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum causa timoris sit defectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

& secundum singu-
las conditiones obie-
cti, proprias causas, &
diuersimode conti-
tuendo cas, cire re-
spondere ad quæfisa
de causis passionum.

Vtrum causa timoris sit amor.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod amor non fit causa timoris. Illud enim quod in traducit aliquid, est causa eius: sed timor introducit amorem charitatis, ut Aug. dicit super Canonicam Io. ergo timor est causa amoris, & non econversio. ¶ Prat. Philosophus dicit in Rhet. t̄q̄ illi maxime timent, a quib⁹ expectamus imminere nobis aliquam mala: sed propter hoc q̄ ab aliquo expectamus malum, magis prouocamur ad odiū eius, q̄ ad amore. ergo timor magis causatur ab odio, quam ab amore. ¶ Prat. Supra dictum est, quod ea que sunt a nobis ipsi, non habent rationem terribilium, sed ea q̄ sunt ex amore maxime proueniunt ex intimo corde. ergo timor ex amore non causatur.

SED CONTRA est, qd Aug. dicit in lib. 3. q. * Nulli dubium est, non aliam esse metuendi causā, nisi ne id quod amamus, aut adeptum amittamus, aut non adipiscamur speratum. omnis ergo timor causatur ex hoc, quod aliquid amamus. amor igitur est causa timoris.

RESPON. Dicendum, q̄ obiecta passionum aīæ se habent ad eas, tanquam formæ ad res naturales, uel artificiales: quia passiones aīæ spēm recipiunt ab obiectis, sicut res prædictæ a suis formis. Sicut igitur quicquid est causa formæ, est causa rei constitutæ p̄ ipsam; ita etiam quicquid & quoconque mō est cā obiecti, est causa passionis. Contingit autem aliquid esse causā obiecti uel per modum cā efficientis, uel per modum dispositionis materialis: sicut obiectū delectationis est bonum apparenſ conteniens coniunctum, cuius cā efficiens est illud, quod facit coniunctionē, nel quod facit conuenientiam, uel bonitatem, uel apparentiam huiusmodi boni: causa autē per modum dispositionis materialis est habitus, uel quoconque dispositio, secundum quam fit aliquid cōueniens, aut apparenſ illud bonum, quod est ei coniunctum. Sic igitur in p̄posito, obiectum timoris est estimatum malum futurum propinquum, cui referti se facili non potest: & ideo illud, quod potest inferre tale malum, est causa effectuā obiecti timoris, & per consequē ipsius timoris. Illud autē per quod aliquis ita disponitur, ut aliquid sit ei tale, est causa timoris & obiecti cius per modum dispositionis materialis. & hoc modo amor est causa timoris. Ex hoc enim quod aliquis amat aliquid bonū, sequitur q̄ priuatiū talis boni sit ei malum, & per consequēns, quod timeat ipsum tanquam malum.

AD PRIMVM ergo dicendū, q̄ sicut supra dictū est, * Timor p̄ se & primō respicit malum quod refugit, quod opponitur alicui bono amato: & sic p̄ se timor nascit ex amore. secundariò uero respicit ad id, per qd prouenit tale malum: & sic per accidens quicquid timor inducit amorem, in quantum, scilicet homo qui timet puniri a Deo, seruat mandata eius, & sic incipit sperare, & spes introducit amorem, ut supra dictum est. *

An 11. Dicendum, q̄ ille, a quo expectamus mala, primō quidē odio habetur, sed postq̄ ab ipso iā incipiunt sperari bona, tunc incipit amari bonū autē cui contrariaū malum qd timet, a principio amabatur.

An 111. Dicendum, q̄ ratio illa procedit de eo, quod est causa mali terribilis per modum efficientis: amor autem est causa eius per modum materialis dispositionis, vt dictum est. *

Vtrum causa timoris sit defectus.

AD SECUNDVM sic proceditur. Viderur quod defectus non sit cā timoris. Illi n. qui potentia habent, maxime timentur, sed defectus contrariaū potentia. ergo defectus non est cā timoris. ¶ Prat. Illi qui iam decapitantur, maxime sunt in defectu, sed tales non timent, ut dicitur in 2. Rhetor. ergo defectus non est causa timoris.

¶ Prat. Decertare, ex fortitudine prouenit, non ex defectu, sed decertantes timent eos qui pro eisdem decertant ut dicitur in 2. Rhetor. t̄ ergo defectus non est causa timoris.

SED CONTRA. Contrariorum contrariae sunt cā: sed diuitiae, & robur, & multitudo amicorum, & protestas excludunt timorem, ut dicitur in 2. Rhetor. ergo ex defectu horum timor causatur.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, * Duplex causa timoris accipi potest. una quidē per modum materialis dispositionis ex parte eius q̄ rimet, alia per modum causæ efficientis ex parte ei⁹ qui timerit. Quantum igitur ad primum, defectus per se loquendo, est causa timoris. Ex aliquo n. defectu virtutis contingit, quod non possit aliquid de faſili repellere immensum malum, sed tamen ad cauſandum timore requiritur defectus cum aliqua mēſura. Minor enim est defectus qui causat timorem futuri mali, quam defectus consequens malum praefens, de quo est tristitia: & adhuc esset maior defectus, si totaliter sensus mali auferretur, uel amor boni, cuius contrarium timet. Quantum uero ad fīm, uirtus & robur, per se loquendo, est cā timoris. ex hoc n. q̄ aliquid, quod apprehenditur ut nocivum, est uirtus sum, contingit quod eius effectus repelli non potest: cōtingit tñ per accidēs, quod aliquis defectus ex ista parte causat timorem, in quantum ex aliquo defectu cōtingit, quod aliquis uelit nocumentum inferre, puta propter iniustitiam, uel quia ante l̄esus fuit, uel quia timet l̄audi.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ratio illa procedit de causa timoris ex parte causæ efficientis.

AD 11. Dicendum, quod illi qui iam decapitatur, sunt in passione prætent mali, & ideo iste defectus excedit mensuram timoris.

AD 111. Dicendum, quod decertantes timet nō propter potentiam, qua decertare possunt, sed propter defectum potentiae. ex quo contingit, quod se superaturos non confidunt.

QVAESTIO XLIV.

De effectibus timoris, in quatuor articulos diuisa.

EINDE considerādum est de effectibus timoris.

ET CIRCA hoc queruntur quatuor.

¶ Primō, Vtrum timor faciat cōtrationem.

¶ Secundō, Vtrum faciat consiliatios.

¶ Tertiō, Vtrum faciat tremorē.

¶ Quarto, Vtrum impedit operationem.

Prima Secundæ S. Thomæ.

Super questionem quædragesimæ quartæ auctiolum primum.

IN 1. ar. q. 44. dubiū occurrit, eo quod responsio ad 3. contrariaū corpori ar. & uniuersali doctrinæ de consonantia motus corporalis, & mot⁹ animalis in pafionibus. nam secundū uniuersalem doctrinā in corpore trāditā, sicut timor consistit in contractione animi, ita transmutatio illi unita in cōtratiōe caloris spirituū: & tñ in r̄fione, ad M tertium